

مقایسه کارآمدی فعال سازی سه روش تجسم سازی ذهنی، تجسم سازی تخیلی و ارائه تصاویر در فعال شدن طرحواره رهاشدگی در افراد دارای اختلال شخصیت مرزی
هدی لاجوردی^۱، حسن میرزاحسینی^۲، نادر منیرپور^۳

A Comparative Study of Three Methods` Activation of Mental visualization, Imaginary Visualization and Presentation of Images in the Activation of the Abandonment Schema in People with Borderline Personality Disorder

Hoda Lajavardi¹, Hasan MirzaHoseini², Nader Monirpour³

چکیده

زمینه: یکی از مهمترین طرحواره‌ها در علم روانشناسی طرحواره رهاشدگی است. پژوهش‌های مختلفی به بهبود طرحواره‌های ناسازگار پرداخته اند، اما پژوهشی که به مقایسه فعال سازی سه روش تجسم سازی ذهنی، تجسم سازی تخیلی و ارائه تصاویر در فعال شدن طرحواره رهاشدگی در افراد دارای اختلال شخصیت مرزی پرداخته باشد، مغفول مانده است. **هدف:** این پژوهش با هدف مقایسه کارآمدی فعال سازی سه روش تجسم سازی ذهنی، تجسم سازی تخیلی و ارائه تصاویر در فعال شدن طرحواره رهاشدگی در افراد دارای اختلال شخصیت مرزی انجام شد. **روش:** روش پژوهش از نوع طرح عاملی دو راهه بود. جامعه آماری شامل تمامی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم بود که در سال تحصیلی ۹۶-۹۵ در مقطع کارشناسی مشغول به تحصیل بودند. به این صورت که از طریق پرسشنامه اختلال شخصیت مرزی و براساس نمرات آنان در این پرسشنامه ۸۰ نفر انتخاب و به صورت تصادفی در سه گروه آزمایش و کنترل گمارش شدند. ابزارهای مورد استفاده پرسشنامه اختلال شخصیت مرزی، فرم کوتاه پرسشنامه طرح واره ناسازگار اولیه یانگ و پرسشنامه اضطراب بک بود. **یافته‌ها:** نتایج تحلیل واریانس چندراهه نشان داد که روش تجسم سازی تخیلی نسبت به روش ارائه تصاویر نقش کارآمدتری در فعال سازی طرحواره رهاشدگی در افراد دارای اختلال شخصیت مرزی دارد. **نتیجه گیری:** این بدان معنا است که از روش تجسم سازی تخیلی می توان برای فعال کردن طرحواره رهاشدگی استفاده کرد. **واژه کلیدها:** تجسم سازی ذهنی، تجسم سازی تخیلی، طرحواره رهاشدگی، اختلال شخصیت مرزی

Background: One of the most important schemas in psychology is the abandonment scheme. Various researches have been dedicated to improving maladaptive schemas, but research has been neglected in comparing the activation of three methods of visualization, imaginary imagery, and presentation of images in activating the release scheme in people with borderline personality disorder. **Aims:** The aim of this study was to compare the activation efficiency of three methods of visualization, imaginative visualization and presentation of images in the activation of the abandonment schema in subjects with borderline personality disorder. **Method:** The research method was two-way factor design. The statistical population consisted of all female students of Islamic Azad University of Qom who studied at the undergraduate level in the academic year 96-95. In this way, 80 persons were selected through the questionnaire of borderline personality disorder and they were randomly assigned to three groups of experiment and control. The instruments used were borderline personality disorder, short form of Young's early maladaptive Scale and Beck Anxiety Inventory. **Results:** The results of multivariate analysis of variance showed that fuzzy visualization method is more effective in activating the abandonment scheme in people with borderline personality disorder than image presentation method. **Conclusions:** This means that the imaginary imagery method can be used to improve the embedding schema. **Key words:** Mental imagery, imaginary imagination, abandonment schema, borderline personality disorder

Corresponding Author: Mirzahoseini.hasan@yahoo.com

۱. دانشجوی دکتری گروه روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قم، قم، ایران
۲. استادیار گروه روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قم، قم، ایران (نویسنده مسئول)
۲. Assistant Professor, Department of Psychology, Islamic Azad University, Gom branch, Gom, Iran (Corresponding Author)
۳. استادیار گروه روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قم، قم، ایران
۳. Assistant Professor, Department of Psychology, Islamic Azad University, Gom branch, Gom, Iran

مقدمه

در بین اختلالات شخصیت، اختلال شخصیت مرزی از شاخص‌ترین آنهاست (کانکلین، بردلی و وستن^۱، ۲۰۰۷). مبتلایان به این اختلال از دردهای روانی آشفته‌کننده و بی‌ثباتی ارتباط رنج می‌برند و افت شدید کیفیت زندگی را تجربه می‌کنند (کریستا، جنتلی، کوت، پالومبا، باربویی و کویچرس^۲، ۲۰۱۷ و پورنقاش و قلندرزاده، ۱۳۹۷). این اختلال به دلیل تأثیر منفی آن بر فرد، خانواده و جامعه یکی از مشکلات جدی در حوزه بهداشت روان می‌باشد (استافرز-وینترلینگ^۳ و همکاران، ۲۰۱۸). اما یکی از راه‌های درمان اختلال شخصیت مرزی استفاده از طرحواره درمانی می‌باشد. یانگ، طرحواره درمانی را برای درمان بیماران مبتلا به مشکلات منش شناختی مزمنی که به قدر کافی از رفتاردرمانی شناختی کلاسیک کمکی دریافت نمی‌کردند، تدوین کرد (اکبری و آقامحمدیان، قنبری و بهرام، ۱۳۸۷).

انسان دارای طرحواره‌ها و صفات شخصیتی مختلفی هست که الگوهای پایدار و فراگیر رفتار و تجربه‌های آنها را رقم می‌زند (بشارت محمدعلی، گلستانی پور و غلامعلی لواسانی، ۱۳۹۷). یکی از مهمترین طرحواره‌ها در علم روانشناسی طرحواره رهاشدگی است. رهاشدگی به این معناست که چنین افرادی همیشه انتظار دارند نزدیکترین کسان خود را از دست بدهند و معتقدند بالاخره افراد نزدیکشان، بیمار می‌شوند، می‌میرند، به خاطر یک نفر دیگر آنها را ترک می‌کنند، به گونه‌ای غیرقابل پیش‌بینی عمل می‌کنند یا اینکه ناگهان غیب‌شان می‌زند. بنابراین آنها همیشه در حالت ترس و نگرانی زندگی می‌کنند و مدام گوش به زنگ علامتی هستند حاکی از اینکه دیگران آنها را ترک می‌کنند (آهی، ۱۳۸۵).

هیجان‌های معمول این افراد در قبال فقدان، اضطراب، ناراحتی و افسردگی مزمن است، چه این فقدان واقعی باشد چه خیالی. وقتی افراد نزدیک‌شان آنها را تنها بگذارند، عصبانی می‌شوند (در موارد شدیدتر، این هیجان به وحشت، سوگ و غضب تبدیل می‌شوند). برخی از رفتارهای این افراد عبارتند از: وابستگی افراطی به افراد مهم زندگی، انحصارطلبی و کنترل‌کنندگی، سرزنش دیگران به خاطر

رها کردن آنها، حسادت، رقابت با رقیب‌های عشقی؛ که تمام این رفتارها به این دلیل صورت می‌گیرد که دیگران آنها را تنها نگذارند. برخی از افراد که طرحواره رهاشدگی دارند به منظور جلوگیری از درد ناشی از فقدان غیر قابل اجتناب، از برقراری روابط صمیمانه خودداری می‌کنند. این افراد در قالب فرآیندهای تداوم طرحواره، معمولاً افراد مهم زندگی خود را به گونه‌ای انتخاب می‌کنند که به احتمال زیاد آنها را رها کنند مانند انتخاب یک "خانم بی‌قید و بی‌مسئولیت". این افراد در قبال چنین همسرانی، واکنش‌های شدیدی نشان می‌دهند و اغلب دچار عشق‌های آتشین می‌شوند (ون، بورس، ریلوفس و بورنستین^۴، ۲۰۱۷).

اما در این پژوهش در پی سنجش کارآمدی روش‌های مختلف بر فعال‌سازی طرحواره رهاشدگی در افراد دارای اختلال شخصیت مرزی هستیم. این روش‌ها عبارتند از تجسم‌سازی ذهنی، تجسم‌سازی تخیلی و ارائه تصاویر. تجسم‌سازی ذهنی فرآیندی است که در آن یک عملکرد به گونه‌ای که در جهان واقعی در حال انجام است، تمرین می‌شود. تجسم‌سازی ذهنی به همه‌ی تجربیات به ظاهر حسی یا به ظاهر مفهومی که ما به طور آگاهانه از آنها باخبریم و همه‌ی تجربیات موجود که برای ما در غیاب شرایط محرک‌هایی که برای ارائه‌ی همتهای اصلی مفهومی یا حسی شناخته شده هستند و همچنین تجربیاتی که ممکن است انتظار رود نتایج گوناگونی از همتهای مفهومی یا حسی‌شان داشته باشند، اشاره دارد. به طور کلی، تجسم-سازی ذهنی یک گونه از بازنمایی شیء یا رخدادی است که در حال حاضر وجود ندارد. این تصویرسازی یک گونه از تصویرسازی مفهومی است که بر پایه‌ی ادراک در حافظه موجود است. در حال حاضر بیشتر پژوهش‌های مربوط به تجسم‌سازی ذهنی بر پایه‌ی مدل مفهومی ارائه شده به وسیله‌ی کوسلین است (کاستوریادیس^۵، ۲۰۱۶). ارائه تصاویر نیز به عنوان سومین روش مورد استفاده در این پژوهش مطرح است که به یاری تصاویر مناسب می‌توان داده‌ها را ارائه نمود، تصور مفاهیم انتزاعی را آسان‌تر ساخت، مجموعه‌ای از اطلاعات پیچیده را سازمان بخشید و فرآیند تفکر و حل مسأله را تسریع کرد (براون^۶، ۲۰۱۷).

4. Van, Broers, Roelofs & Bernstein

5. Castoriadis

6. Brown

1. Conklin, Bradley and Westen.

2. Cristea, I. A., Gentili, C., Cotet, C. D., Palomba, D., Barbui, C., & Cuijpers

3. Stoffers-Winterling

پرسشنامه اضطراب بک استفاده گردید. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی نظیر فراوانی، درصد، میانگین و انحراف استاندارد و از روش‌های آمار استنباطی نظیر تحلیل واریانس دو راهه استفاده خواهد شد.

داده‌ها و یافته‌ها

در این قسمت یافته‌ها بر اساس فرضیه‌های پیش‌بینی شده به ترتیب زیر ارائه شده است.

این پژوهش درصدد است بین تأثیر روش‌های مختلف مداخله (ارائه تصاویر، تجسم‌سازی ذهنی و تجسم‌سازی تخیلی) بر فعال‌سازی طرحواره رهاشدگی مقایسه انجام دهد. بر این اساس از روش تحلیل واریانس چندراهه استفاده شده است. متغیر وابسته در این تحقیق، طرحواره رهاشدگی آزمودنی‌ها است. متغیرهای مستقل عبارتند از روش مداخله و نوبت انجام مداخله است.

همانگونه که در جدول ۱ مشاهده می‌شود بین نوع مداخله و نوبت انجام مداخله اثر متقابل وجود دارد ($p < 0/05$). به عبارت دیگر اثر نوع مداخله بر فعال شدن طرحواره رهاشدگی، به اینک مداخله در چه نوبتی ارائه شود بستگی دارد.

اکنون پرسش این است که کدامیک از روش‌های مذکور نقش کارآمدتری در فعال شدن طرحواره رهاشدگی دارند؟ و این روش‌ها تا چه اندازه می‌توانند در کاهش آسیب‌های اختلال شخصیت مرزی مؤثر واقع شوند؟ در پایان باید گفت با توجه به اهمیت، حساسیت و پیچیدگی مسأله اختلال شخصیت مرزی و ظرفیت بالقوه نظریه طرحواره‌های ناسازگار اولیه در توصیف، تبیین و اتخاذ اقدامات پیشگیری و درمان از نظر روانشناسی، همچنین فقدان شواهد پژوهشی در مورد موضوع مربوطه، این پژوهش صورت خواهد گرفت.

روش

هدف پژوهش حاضر، بررسی کارآمدی روش‌های تجسم‌سازی ذهنی، تجسم‌سازی تخیلی و ارائه تصاویر بر فعال‌سازی طرحواره رهاشدگی در فراد دارای اختلال شخصیت مرزی است. این پژوهش از نوع طرح عاملی دو راهه است. در این پژوهش جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم می‌باشد که در سال تحصیلی ۹۶-۹۵ در مقطع کارشناسی مشغول به تحصیل هستند. برای گردآوری داده‌های مورد نیاز از پرسشنامه‌های اختلال شخصیت مرزی، فرم کوتاه پرسشنامه طرحواره ناسازگار اولیه و

جدول ۱. آزمون اثرات بین آزمودنی (متغیر وابسته: طرحواره رهاشدگی)

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معنی‌داری
مقدار ثابت	۱۸۹۳۳/۷۴۲	۱	۱۸۹۳۳/۷۴۲	۶۷۴/۰۴۹	۰/۰۰۰
نوع مداخله	۷۱/۰۳۵	۲	۳۵/۵۱۸	۱/۲۶۴	۰/۲۸۹
نوبت انجام مداخله	۸/۷۵۹	۲	۴/۳۸۰	۰/۱۵۶	۰/۸۵۶
اثر متقابل نوع مداخله × نوبت انجام مداخله	۱۹۵/۴۶۵	۲	۹۷/۷۳۳	۳/۴۷۹	۰/۰۳۶
خطا	۲۰۲۲/۴۴۷	۷۲	۲۸/۰۹۰	-	-
جمع	۲۱۴۴۰/۰۰۰	۸۰	-	-	-

جدول ۲. آزمون اثرات بین آزمودنی به تفکیک نوبت انجام مداخله (متغیر وابسته: طرحواره رهاشدگی)

نوبت انجام مداخله	منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معنی‌داری
اول	مقدار ثابت	۴۵۷۶/۳۴۲	۱	۴۵۷۶/۳۴۲	۲۵۵/۶۱۴	۰/۰۰۰۱
	نوع مداخله	۱۷۷/۳۹۳	۲	۸۸/۶۹۶	۴/۹۵۴	۰/۰۲۰
	خطا	۳۰۴/۳۵۷	۱۷	۱۷/۹۰۳	-	-
	جمع	۵۱۳۳	۲۰	-	-	-
دوم	مقدار ثابت	۴۳۲۹/۲۵۸	۱	۴۳۲۹/۲۵۸	۱۲۱/۸۱۹	۰/۰۰۰۱
	نوع مداخله	۶/۰۵۸	۱	۶/۰۵۸	۰/۱۷	۰/۶۸۵
	خطا	۶۳۹/۶۹۲	۱۸	۳۵/۵۳۸	-	-
	جمع	۵۲۹۷	۲۰	-	-	-
سوم	مقدار ثابت	۴۸۳۳/۶۰۲	۱	۴۸۳۳/۶۰۲	۲۴۴/۲۶	۰/۰۰۰۱
	نوع مداخله	۷۲/۰۰۲	۱	۷۲/۰۰۲	۳/۶۳۹	۰/۰۷۳
	خطا	۳۵۶/۱۹۸	۱۸	۱۹/۷۸۹	-	-
	جمع	۵۳۵۸	۲۰	-	-	-

جدول ۳. مقایسه‌های چندگانه (نتیجه آزمون بونفرونی) در مرحله اول انجام مداخله						
نوع مداخله (I)	نوع مداخله (J)	میانگین تفاوت (I-J)	خطای استاندارد	سطح معنی‌داری		بازه اطمینان ۹۵ درصد
				حد پایین	حد بالا	
ارائه تصاویر	تجسم‌سازی تخیلی	*-۶/۵۷۱۴	۲/۲۶۱۶۹	۰/۰۳۰	-۱۲/۵۷۶۲	-۰/۵۶۶۶
	تجسم‌سازی ذهنی	-۰/۷۸۵۷	۲/۳۵۴۰۴	۱/۰۰۰	-۷/۰۳۵۷	۵/۴۶۴۳
تجسم‌سازی تخیلی	ارائه تصاویر	*۶/۵۷۱۴	۲/۲۶۱۶۹	۰/۰۳۰	۰/۵۶۶۶	۱۲/۵۷۶۲
	تجسم‌سازی ذهنی	۵/۷۸۵۷	۲/۳۵۴۰۴	۰/۰۷۵	-۰/۴۶۴۳	۱۲/۰۳۵۷
تجسم‌سازی ذهنی	ارائه تصاویر	۰/۷۸۵۷	۲/۳۵۴۰۴	۱/۰۰۰	-۵/۴۶۴۳	۷/۰۳۵۷
	تجسم‌سازی تخیلی	-۵/۷۸۵۷	۲/۳۵۴۰۴	۰/۰۷۵	-۱۲/۰۳۵۷	۰/۴۶۴۳

جدول ۲ اثر روش‌های مختلف مداخله را در مراحل مختلف آزمایش مورد بررسی قرار داده است. همانگونه که مشاهده می‌شود سطح معنی‌داری نوع مداخله تنها در اولین نوبت انجام مداخله معنی‌دار است ($p < 0.05$) به عبارت دیگر اثر مداخله‌های مختلف بر فعال‌شدن طرح‌واره رهاشدگی تنها در اولین مرحله آزمایش، متفاوت است. برای بررسی اینکه کدام‌یک از مداخله‌ها بر فعال‌شدن طرح‌واره رهاشدگی تأثیر بیشتری داشته است، از آزمون تعقیبی^۱ بونفرونی^۲ استفاده شده است که نتایج آن در جدول ۳ ارائه شده است.

میانگین طرح‌واره رهاشدگی آزمودنی‌هایی که تحت مداخله تجسم‌سازی تخیلی قرار گرفته‌اند، ۱۹/۲ با خطای استاندارد ۱/۵۹ است. میانگین مذکور برای آزمودنی‌هایی که تحت مداخله تجسم‌سازی ذهنی قرار گرفته‌اند ۱۳/۵ با خطای معیار ۱/۷۲ است و روش مداخله ارائه تصاویر منجر به میانگین طرح‌واره رهاشدگی به میزان ۱۲/۷ با انحراف معیار ۱/۵۹ شده است.

بر اساس تحلیل‌های فوق می‌توان گفت دومین فرضیه تحقیق تأیید شده است به عبارت دیگر «روش تجسم‌سازی تخیلی نسبت به روش ارائه تصاویر نقش کارآمدتری در فعال‌سازی طرح‌واره رهاشدگی در افراد دارای اختلال شخصیت مرزی دارد.» اما فرضیه اول تحقیق تأیید نشد به عبارت دیگر نمی‌توان گفت روش تجسم‌سازی تخیلی نسبت به روش تجسم‌سازی ذهنی نقش کارآمدتری در فعال‌سازی طرح‌واره رهاشدگی در افراد دارای اختلال شخصیت مرزی دارد؛ اما رد این فرضیه به این معنی نیست که روش تجسم‌سازی تخیلی نسبت به روش تجسم‌سازی ذهنی تأثیر کمتری دارد به عبارت دیگر تأثیر این دو روش بر فعال‌سازی طرح‌واره رهاشدگی در افراد دارای اختلال شخصیت مرزی با هم مشابه است.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به اختلاف نظرهای متفاوتی که در مورد روش‌های مختلف فعال‌سازی طرح‌واره رهاشدگی در بین روانشناسان و متخصصین این حوزه وجود دارد، انجام پژوهشی جامع در این زمینه ضروری به نظر می‌رسد. همچنین با توجه به پژوهش‌های انجام شده در مورد طرح‌واره رهاشدگی و شناسایی علل و عوامل مؤثر بر اقدام به آن در خارج از ایران، طرح‌ریزی پژوهش‌های جدید براساس ویژگی‌های بومی، فرهنگی و ساخت شخصیتی جامعه ایران امری ضروری می‌باشد.

با توجه به آنکه فرآیند شکل‌گیری شخصیت در ابعاد زیستی،

تأثیر تجسم‌سازی تخیلی با تجسم‌سازی ذهنی با هم تفاوت معنی‌داری ندارد. به عبارت دیگر این دو نوع مداخله به یک میزان توانسته‌اند طرح‌واره رهاشدگی آزمودنی‌ها را فعال کنند. تأثیر تجسم‌سازی ذهنی با روش ارائه تصاویر نیز با هم تفاوت معنی‌داری ندارد. اما بین تأثیر تجسم‌سازی تخیلی و ارائه تصاویر تفاوت معنی‌داری وجود دارد. به عبارت دیگر، روش تجسم‌سازی تخیلی نسبت به روش ارائه تصاویر به میزان بیشتری توانسته است منجر به فعال‌شدن طرح‌واره رهاشدگی آزمودنی‌ها شود.

میانگین‌های حاشیه‌ای میزان طرح‌واره رهاشدگی آزمودنی‌ها به تفکیک روش مداخله در مرحله اول انجام مداخله در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴. میانگین حاشیه‌ای طرح‌واره رهاشدگی در مرحله اول انجام مداخله به تفکیک نوع مداخله				
نوع مداخله	میانگین	خطای استاندارد	بازه اطمینان ۹۵ درصد	
			حد پایین	حد بالا
ارائه تصاویر	۱۲/۷	۱/۵۹	۹/۳	۱۶/۱
تجسم‌سازی تخیلی	۱۹/۲	۱/۵۹	۱۵/۹	۲۲/۷
تجسم‌سازی ذهنی	۱۳/۵	۱/۷۲	۹/۸	۱۷/۱

2. Bonferroni

1. Post Hoc Test

- psychotherapies for borderline personality disorder: a systematic review and meta-analysis. *Jama psychiatry*, 74(4), 319-328.
- Stoffers-Winterling, J. M., Völlm, B. A., Kongslev, M. T., Mattivi, J. T., Kielsholm, M. L., Nielsen, S. S., ... & Storebø, O. J. (2018). Psychological therapies for people with borderline personality disorder. *The Cochrane database of systematic reviews*, 3(4), 11-24.
- Van Wijk-Herbrink, M. F., Broers, N. J., Roelofs, J., & Bernstein, D. P. (2017). Schema therapy in adolescents with disruptive behavior disorders. *International Journal of Forensic Mental Health*, 16(3), 261-279.
- Castoriadis, C. (2016). *Radical imagination and the social instituting imaginary*. In *Rethinking Imagination* (pp. 136-154). Routledge.
- Brown, R. (2017). Art and science in the romantic imagination: creativity assumes a variety of natural yet imaginary, forms in these painstakingly carved paper sculptures. *American Scientist*, 105(2), 82-86.
- روانی، اجتماعی، هیجانی، جنسی و بین فردی ناشی از عواملی زیرساختی است و طرحواره‌های ناسازگار اولیه برگرفته از میراث‌های تربیتی - آموزشی ابعاد مختلف شخصیت افراد است. مطالعه نقش تجسم‌سازی ذهنی و تخیلی و ارائه تصاویر بر طرحواره رهاشدگی بیش از پیش اهمیت پیدا می‌کند. همچنین نظر به اینکه طرحواره‌های حوزه یک به ویژه طرحواره رهاشدگی، اغلب زیربنای علایم اختلالات مزمن همانند اختلالات سوءمصرف مواد، افسردگی، اضطراب و روان‌تنی هستند، اهمیت مطالعه این موضوع را دوچندان می‌کند.
- از سوی دیگر، شیوع اختلال شخصیت مرزی در بین جمعیت عادی ۲٪ می‌باشد (راهنمای درمانی اختلالات روانی، ۲۰۰۷). ۶۰٪ - ۳۰٪ مبتلایان به اختلال شخصیت، ۱۰٪ بیماران سرپایی و ۲۰٪ - ۱۵٪ بیماران بستری در بخش‌های روانپزشکی به اختلال شخصیت مرزی مبتلا هستند. ۷۵٪ - ۷۰٪ مبتلایان به این اختلال، حداقل یکبار سابقه جرح خویشتن را داشته‌اند (بردلی، کانکلین و وستن، ۲۰۰۷) و تعداد رفتارهای جرح خویشتن در مقایسه با سایر اختلالات روانپزشکی، در این گروه بیشتر است (فرنوک و همکاران، ۲۰۰۷).
- منابع**
- اکبری، جواد؛ آقامحمدیان، حمیدرضا و قنبری هاشم آبادی، بهرام علی (۱۳۸۷). اثربخشی درمان شناختی رفتاری و درمان دارویی بر علایم اضطراب و تکانشگری مردان مبتلا به اختلال شخصیت مرزی، *مجله علمی پژوهشی اصول بهداشت روانی*، ۱۰ (۴ پیاپی ۳۱۷-۳۲۳، ۴۰).
- آهی، قاسم (۱۳۸۵). *هنجاریابی نسخه کوتاه پرسشنامه طرحواره یانگ*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه علامه طباطبایی.
- ملتفت، قوام؛ رنجبر، زهره (۱۳۹۴). پیش‌بینی اهمالکاری تحصیلی بر اساس ویژگی‌های شخصیت و با واسطه‌گری راهبردهای خودگردانی. *فصلنامه علمی پژوهشی علوم روانشناختی*، ۱۴ (۵۳)، ۷۴-۵۵.
- بشارت، محمدعلی؛ گلستانی‌پور، آر؛ غلامعلی لوانسانی، مسعود (۱۳۹۷). مقایسه همجنس‌گرایان و دگرجنس‌گرایان بر اساس ویژگی‌های شخصیتی، پیوندهای والدینی و سطوح سلامت‌روانی. *فصلنامه علمی پژوهشی علوم روانشناختی*، ۱۷ (۶۹)، ۵۳۰-۵۱۷.
- Conklin, C. Z., Bradley, R., & Westen, D. (2006). Affect regulation in borderline personality disorder. *The Journal of nervous and mental disease*, 194(2), 69-77.
- Cristea, I. A., Gentili, C., Cotet, C. D., Palomba, D., Barbui, C., & Cuijpers, P. (2017). Efficacy of